

Eiropadome
Priekšsēdētājs

PRESE

RUNA

EUCO 246/14

PRESSE 578

PR PCE 215

Romā, 2014. gada 7. novembrī

**Hermanis Van Rompejs
Eiropadomes priekšsēdētājs**

"Atskatoties atpakaļ, lūkojoties uz priekšu"

Runa konferencē "*Dove va l'Europa*" – "Stāvoklis Savienībā"

(*Accademia dei Lincei*)

Man ir prieks uzstāties šajā konferencē Romā, *Palazzo Corsini*, – vietā, kur valda māksla un zinātne, – un šādai augsti godājamai auditorijai. Šo pēdējo piecu gadu laikā esmu daudzkārt pabijis Romā, piedalījies daudzās neaizmirstamās sanāksmēs – gan *Palazzo Chigi*, gan *Quirinale*, – bet es priecājos, ka šodien varu uzrunāt jūs šajā atklātajā forumā.

Mēs pašlaik esam Eiropas Savienības politiskās atjaunotnes periodā. Ir sācies jauns piecu gadu cikls – šonedēļ darbu uzsāka jaunā Eiropas Komisija; 1. decembrī Eiropadomei būs jauns priekšsēdētājs, mans pēctecis Donalds Tusks (*Donald Tusk*). Tāpat arī es sveicu Ministru padomes prezidentvalsti Itāliju!

Tajā pašā laikā 2014. gadā ir daudzas atceres dienas – simtgade kopš Pirmā pasaules kara sākuma, un pēc divām dienām būs pagājuši 25 gadi kopš Berlīnes mūra krišanas, kas bija tiklab Vācijas, kā arī patiesi Eiropas mēroga notikums. Tāpēc ir piemērots brīdis, lai "atskatītos atpakaļ un palūkoties uz priekšu".

Atbilstoši mūsu sanāksmes – "*Lo Stato dell'Unione*" – garam es vēlos savā runā sniegt salīdzinoši plašāku skatījumu. Atļaujiet jums izklāstīt manas pārdomas par trim tematiem.

Pirmkārt, par ekonomikas krīzi un pašreizējo ekonomikas situāciju;

otrkārt, dažas praksē un iestāžu darbā noderīgas mācības par Eiropadomes priekšsēdētāja amata uzdevumiem, tostarp par šīs institūcijas lomu ārpolitikā;

un noslēgumā – treškārt, plašākas pārdomas par to, kā cilvēki izjūt Eiropu un kā Eiropas Savienība varētu vairāk par tiem gādāt un tos aizsargāt.

Ekonomikas un finanšu krīze – tas neizbēgami ir sākumpunkts, no kura gan atskatīties pagātnē, gan palūkoties nākotnē. Nākamajos piecus gadus noteikti ietekmēs periods, kas mums jau palicis aiz muguras. Eiropa ir mainījusies. Tas ir bijis sarežģīts un dažkārt sāpīgs periods. Solidaritāte starp mūsu valstīm tika pakļauta pārbaudījumiem. Bet mēs esam to pārvarējuši.

Vissvarīgākā eurozonas krīzes mācība ir tā, ka esam pilnībā apzinājušies mūsu savstarpējo atkarību. Notikumi vienā no mūsu valstīm, var ietekmēt visas pārējās kopā. Vienas 10 miljonu iedzīvotāju lielas valsts (piemēram, Grieķijas) liktenis ietekmē monetāro zonu ar 350 miljoniem iedzīvotāju; jā, pat pasaules ekonomiku! Valdības to ir sapratušas, kaut pagāja krietns laiks, līdz tas notika. Un to ir atskārtusi arī sabiedriskā doma, lai gan tai, dabiski, bija vajadzīgs vēl ilgāks laiks. Mēs pārvarējam draudus eurozonas pastāvēšanai; to cīņu mēs uzvarējam – arī pret dažādajiem pareģojumiem un spekulācijām!

Otra svarīgā krīzes mācība bija tā, ka, lai rīkotos šajā savstarpējā atkarībā, mums bija un joprojām ir nepieciešams "vairāk Eiropas" (katrā ziņā eurozonā). Mums ir jāstiprina ekonomiskā un monetārā savienība.

Daudz darba pēdējo gadu laikā ir ieguldīts šā mērķa sasniegšanai, un rezultātā mums pašlaik ir stingrāka ekonomiskās un monetārās savienības struktūra nekā bija pirms pieciem gadiem. Ar labāku budžeta un makroekonomisko pārraudzību; ar glābšanas fondiem; turklāt, no šīs nedēļas – arī ar pārraudzību, ko Eiropas Centrālā banka veic attiecībā uz visām eurozonas bankām. Tas ir sākums banku savienībai, kas, iespējams, ir lielākais solis Eiropas integrācijas virzienā kopš paša euro ieviešanas.

Tomēr jādara būs vēl vairāk, it īpaši attiecībā uz ekonomikas koordinēšanu. Nevar pastāvēt kopēja valūta un 19 atsevišķas ekonomikas politikas. Ir nepieciešama vismaz minimāla konverģence.

Šis ir viens no aspektiem, ko es pats personīgi nožēloju. Saistībā ar ekonomikas koordinēšanu es būtu vēlējies panākt vairāk nekā mums bija iespējams lēmumu pieņemšanā manu pilnvaru laikā. Es nācu klajā ar priekšlikumu, taču tas neguva pietiekamu atbalstu. Tomēr – pat ja var ignorēt risinājumu, nevar ignorēt problēmu.

Tāpēc mani nepārsteidz, ka jau decembra Eiropadomes sanāksmē, kas būs pirmā mana pēcteča vadībā, šis jautājums atkal tiks apspriests pie sarunu galda. Tā tika nolemts pēdējā manis vadītajā Eurosamitā pirms divām nedēļām.

Protams, ir skaidrs, ka pašreizējās ekonomikas debates ir par citiem jautājumiem. Tās ir par izaugsmi, par reformām, par to, kā mēs varam rast pareizo līdzsvaru valstu iekšienē un starp valstīm. Ekonomikas krīze turpinās ilgāk nekā mēs paredzējām vai cerējām pēc atgriešanās pie finanšu stabilitātes eurozonā 2012. gada rudenī. Kāpēc tas ir tā?

Izaugsme ir lēna, galvenokārt tāpēc, ka mūsu strukturālās izaugsmes potenciāls ir vājš, pašlaik – aptuveni 0,5 %. Tas ir saistīts ar augstu bezdarba līmeni un pārāk zemu ieguldījumu līmeni. Izaugsmi taču veido darba stundu skaits un ražīguma palielināšanās. Darbvieta un ieguldījumu nepietiekamība šos abus faktorus pakļauj spiedienam. Tādējādi "cikliskā" atgriešanās pie izaugsmes visai ātri saskaras ar strukturāliem ierobežojumiem.

Papildus tam bija arī negatīvi ārējie faktori. Ģeopolitiskā nedrošība ietekmē uzticēšanos Eiropā, un *BRICS* valstu rādītāji – sliktāki nekā paredzēts, kas attiecas uz Ķīnu, un vienkārši slikti Krievijas un Brazīlijas gadījumā –, apgrūtināja mūsu eksportu un tādējādi arī uz eksportu balstītu izaugsmi dažās mūsu valstīs.

Mums nevajadzētu meklēt cēloņus vājai ekonomikas izaugsmei monetārajā politikā – tā ir labvēlīga. Tāpat arī ne budžeta politikā, tāpēc ka budžeta neto ietekme uz izaugsmi šogad bija neitrāla. Pēdējos gados Eiropa ir parādījusi budžeta elastību, ne tik daudz uzsverot deficītu nominālos skaitļos, bet tieši strukturālo deficītu. To pierāda 2013. gadā panāktā vienošanās par papildu termiņiem valstīm panākt, ka tās nepārsniedz 3 % maksimālos griestus, kas noteikti ar Māstrihtas līgumu.

Tagad mums ir jākoncentrējas uz strukturālām reformām. Tās ir vajadzīgas visās valstīs (arī Vācijā). Pasaulē nepārtraukti notiek pārmaiņas; neviens nedrīkst dusēt uz vakardien paveikto vai šodienas panākumu lauriem.

Galvenā prioritāte ir uzlabot darba tirgu darbību. Novērst atšķirību starp "piederošām" un "nepiederošām" personām, starp tiem, kam ir darbs un fiksētas līgumattiecības, un tiem, kam ir pagaidu darbs vai tā nav vispār – kā ļoti bieži tas ir sievietēm, jauniešiem, imigrantiem [...] Šī dualitāte daudzās valstīs ir galvenais izskaidrojums straujšajam bezdarba pieaugumam krīzes laikā.

Citas būtiskas strukturālas reformas attiecas uz vienoto tirgu (jautājums, kas ļoti rūp senatoram Monti...), kā arī enerģētikas savienību, digitālo tirgu un, protams, pētniecības un inovācijas jomu.

Pirms divām nedēļām, pēdējā manis vadītājā Eiropadomes sanāksmē, valstu vadītāji atzinīgi novērtēja jaunās Eiropas Komisijas ieceri nākamajos trijos gados veicināt papildu ieguldījumus līdz EUR 300 miljardu apjomā. Dalībvalstu atbildība par reformām, bet tāpat arī par ieguldījumiem, ir liela. Un neaizmirsīsim – veicināt ieguldījumus, ekonomikas valodā runājot, nozīmē rīkoties gan pieprasījuma pusē, gan piedāvājuma pusē!

Pašreizējā ekonomiskā situācija ir sarežģīta, jo mums ir ne tikai pārāk zema izaugsme, bet arī ārkārtīgi zema inflācija. Pēdējais vairāk attiecas uz eurozonas valstīm nekā citām dalībvalstīm. Tas rada spriedzi gan uz valsts, gan uz privātiem parādiem (kas ir pārāk augsti), un tādēļ arī apgrūtina ieguldījumus.

Tāpēc, kā jau teicu pirms dažām dienām Eiropas Parlamentā, mums ir jāmobilizē līdzekļi – bez jebkādiem tabu, bez bailēm, bez apsēstības, bez ideoloģijas –, bet gan izvīrrot īstermiņa un ilgtermiņa mērķus un ievērojot ekonomiskās un monetārās savienības pamatprincipus. Visa mūsu sociāli ekonomiskā sistēma ir balstīta uz izaugsmi un nodarbinātību. Ikviens to ļoti labi apzinās.

Ļaujiet man vēl piebilst kādu stratēģisku lietu. Ja mēs nevarēsim parādīt cilvēkiem taustāmus rezultātus izaugsmes un nodarbinātības ziņā turpmākajos gados [...], ja mēs nevarēsim pierādīt, ka viss, kas viņiem ir bijis jāiztur, visi šie pūliņi ir vainagojušies ar panākumiem [...], Eiropas ideja tiks pakļauta ļoti spēcīgam spiedienam.

Maija vēlēšanu pret Eiropu vērstais rezultāts tomēr neliedz ES iestādēm veiksmīgi turpināt darbību. Taču bez nākotnes perspektīvas un cerības uz labāku dzīvi nākamās Eiropas Parlamenta vēlēšanas un tuvākās vēlēšanas dalībvalstīs var būt ar katastrofālām sekām. Tātad – šeit izšķiras daudzas lietas. Mums tas ir ļoti labi jāapzinās. Nākamie pieci gadi būs tikpat būtiski kā pieci pagājušie gadi.

Es pamanīju, ka auditorijā varētu būt daudzi ievērojami juristi, gan no praktiķu, gan mācībspēku aprindām – piemēram Džuljano Amato (*Giuliano Amato*) (*il Dottor Sottile*) un Džozefs Veilers (*Joseph Weiler*), ar kuriem esmu jau iepriekš diskutējis [...]. Tāpēc es domāju, ka varētu būt interesanti dalīties ar dažām pārdomām iestāžu jautājumos saistībā ar manu pieredzi šajā darbā, un par to, kā esmu veidojis šī amata pienākumus.

Man šī iestāde bija tikpat nepazīstama kā ikvienam citam. Es tiku ievēlēts 2009. gada 19. novembrī. To es nekad neaizmirsīšu. Es biju sagatavojis paziņojumu presei, kurā izvērsu kādu domu, kuru ir vērts citēt vēl joprojām. Nemaz tik bieži nenākas citēt kādu sen rakstītu tekstu nenosarkstot. Toreiz es teicu šādus vārdus: *"Sarunu rezultātā katrai valstij vajadzētu būt ieguvējai. [...] Būdam Eiropadomes priekšsēdētājs, es uzmanīgi uzklaušīšu visus un panāksīu to, lai mūsu apspriedes tiktu pārvērstas rezultātos, kas skar ikvienu."* Es teicu arī tā: *"Ir daudz ticis spriests par to, kādam vajadzētu būt nākamajam priekšsēdētājam, taču ir tikai viens iespējamais variants – tādām, kurš īsteno dialogu, vienotību un rīcību."*

Tieslietu eksperti starp jums zinās teikt, ka ES Līgumā pāris rindās ir izklāstīti Eiropadomes un tās priekšsēdētāja loma un uzdevumi. Iestādei nav likumdevēja pilnvaru, un tā neiesaistās izpildvaras lēmumu pieņemšanā. Pēc būtības tā ir politiska iestāde, kuras uzdevums ir noteikt vispārējo virzību. Vai, līgumu valodā runājot, – *"rosināt Savienības attīstību"* un *"noteikt šīs attīstības vispārējos politiskos virzienus un prioritātes."*

Iestādes uzdevums ir nejaukties ikdienas darbā – citas ES iestādes to dara daudz sekmīgāk saskaņā ar labi pārbaudīto "Kopienas metodi", – taču strauji iesaistīties tad, ja ir iestājies īpašs gadījums – līguma grozīšana, budžeta noteikšana, kā arī krīžu risināšana...

Līguma tekstā (un starp rindiņām) jūs arī pamanīsiet, ka Eiropadomes priekšsēdētājam ir salīdzinoši īss pilnvaru termiņš (divarpus gadi, ar iespēju to atjaunot vienu reizi), nav atbildības par budžetu, nav savas administrācijas un iecelšanas tiesību, un ir ļoti maz darbinieku.

Diezgan paradoksāli – Eiropadome parasti tiek uzskatīta par Savienības augstāko politisko instanci, taču tās priekšsēdētāja darba apraksts un oficiālās kompetences ir noteikti diezgan neskaidri, pat pieticīgi. Tādējādi daudzkas ir atkarīgs no tā, ko jūs ar to darāt vai par ko jūs to padarāt! Citiem vārdiem sakot, viss, kas nebija paredzēts oficiāli, bija jāizveido neoficiāli.

Sākot ar kaut ko pavisam vienkāršu – uzticēšanās izveidi. Uzticēšanās izveide, pēc manām domām, ir, iespējams, vissvarīgākais Eiropadomes priekšsēdētāja uzdevums. Veidot uzticēšanos starp vadītājiem, starp iestādēm, starp valstīm – tas ir pamats politisko lēmumu pieņemšanai. Jo īpaši, ja lēmumi ir sarežģīti un ja tie ir jāpieņem, pamatojoties uz vienprātību, kā tas parasti notiek Eiropadomes ietvaros.

Kā var veidot uzticēšanos? Tiekoties ar cilvēkiem, uzklusot cilvēkus, ņemot vērā viņu viedokli. Piemēram, es īpaši piestrādāju, lai visā savu pilnvaru termiņa laikā apmeklētu visus Eiropadomes locekļus katra galvaspilsētā – parasti reizi gadā. Sarunājoties ar prezidentiem un premjerministriem viņu ierastajā darba vidē – no Helsinkiem līdz Nikosijai un no Dublinas līdz Sofijai –, var gūt daudz labāku priekšstatu par to, kas viņiem ir tiešām svarīgs. Un, būdams regulārs valdības namu apmeklētājs citu valstu galvaspilsētās, es nevaru nepamanīt, ka lielākā daļa no tiem, šķiet, ir – es neteiktu lepni vai izsmalcināti, taču daudz tīkamāki nekā mūsu padomju stila telpas Briselē!

Visi šie centieni veidot uzticēšanos ir atmaksājušies vajadzības un krīzes brīžos. Diemžēl, mums nācās tādus piedzīvot. Šeit īpaši jāatzīmē euro krīze un situācija Ukrainā. Tikai dažus vārdus par Eiropadomes lomu katrā no tām.

Ir taisnība, ka finanšu un ekonomikas krīzi ļoti uzskatāmi un savā personā risināja Eiropas valstu vadītāji – it īpaši laikposmā no 2010. līdz 2012. gadam. Tam bija divi acīmredzami iemesli.

Pirmkārt, jautājums bija par milzīgiem naudas līdzekļiem. Valsts parāda krīzes apstākļos, tāpat kā banku krīzē pirms tam, vajadzēja izmantot nodokļu maksātāju naudu. Kopējais ES budžets ir salīdzinoši mazs (tas veido aptuveni vienu procentu no IKP), tāpēc Savienības iestādes nevarēja izlēmīgi rīkoties vienas pašas. Nācās iesaistīties dalībvalstīm. Un summas bija tādas, ka lielākajā daļā valstu šādu lēmumu varēja pieņemt tikai augstākajā politiskajā līmenī [...] visās tajās skaistajās pilīs un greznajos namos visā Savienībā. [...] Nepieciešamība pēc valstu līdzekļiem un attiecīgi valstu vadītāju un valstu parlamentu iesaistīšana vienkārši bija dzīves realitāte.

Otrs iemesls – krīzes laikā ātri tika izsmeltas tādu iestāžu spējas, kas balstītas uz piešķirtām kompetencēm. Eiropas Savienība var darboties tikai tajās jomās, kurās valdības tai ir kopīgi piešķirtas attiecīgas pilnvaras. Bet, kad nokļūstam nebijušos apstākļos un ir jāveido jauni noteikumi, Eiropadomei ir labas iespējas piedalīties.

Un tomēr, pat ja mēs bijām spiesti iet šo "starpvaldību" ceļu, viss mūsu paveiktais darbs ir vainagojies ar spēcīgāku centrālo iestāžu izveidi. Komisijai ir dotas varbūt pat nebijušas pilnvaras pārbaudīt budžetus un ekonomikas politiku (mēs redzam, kā tas notiek šajās nedēļās...). Lielāku ietekmi ir ieguvis Parlaments. Šonedēļ Eiropas Centrālās banka uzsāka visu eurozonas banku uzraudzību. Šādām pārmaiņām kompetenču sadalījumā, protams, ir vajadzīga iepriekšēja visu iesaistīto valstu piekrišana.

Tādējādi es nonāku pie Eiropadomes lomas ārlietās. Pirmos divus trīs gadus dominēja ekonomikas krīze, taču šajā pēdējā gadā mūsu politiskā uzmanība ir vairāk tikusi pievērsta pasaulei, kas ir ap mums. Un it īpaši Ukrainai. Neapšaubāmi.

Ukrainas krīze bija un vēl aizvien ir nopietnākais apdraudējums Eiropas drošības sistēmai kopš Aukstā kara beigām. Martā notikušais iebrukums Krimā bija pagrieziena punkts. Protams, būtiski notikumi Ukrainā bija vērojami arī pirms tam, un tie joprojām turpinās, taču tā bija robežšķirtne. Ja jūs izjaucat robežas, jūs izjaucat mieru.

Marta sākumā es sasaucu ārkārtas sanākumi par Ukrainu. (Tas bija tikai otrais šāda veida samits par ārlietu jautājumiem; pirmais notika pirms trim gadiem; tas bija par Lībiju, un arī ļoti svarīgs.)

Sanāsmē par Ukrainu, pēc Krimas, Eiropadome noteica Savienības atbildes rīcību. Attiecībā uz Ukrainu – politisks atbalsts, ar asociācijas nolīgumu, kā arī atbalsts reformām. Attiecībā uz Krieviju – trīs pakāpju sankcijas, lai tā mainītu savu rīcību. Kopš tā laika mēs esam ievērojuši šo divējādo pieeju.

Eiropadome nemaz tik bieži nenodarbojas ar ārlietām. Lielākā daļa prezidentu un premjerministru tās pārsvarā uztic saviem ārlietu ministriem (tāpat kā parastos apstākļos viņi dod priekšroku atstāt finanšu lietas finanšu ministru rokās!). Bet kad lietas patiesi nonāk līdz politikai, kad izšķirās jautājums par stabilitāti kontinentā, par enerģētisko atkarību, par kaitējuma nodarīšanu Krievijai un tādējādi potenciāli ietekmējot mūsu ekonomiku, tad visi valstu vadītāji vēlas personiski iesaistīties, un to viņi ir darījuši visu šo laiku. Un neapšaubāmi mana pēcteča Donalda Tuska vadībā šī vadītāju iesaistīšanās Ukrainas jautājumā turpināsies tik ilgi, cik vien tas būs nepieciešams. Nesen panāktā vienošanās enerģētikas jomā saistībā ar ziemu bija pozitīvs solis. Savukārt tas, ka Krievija atzina tā sauktās vēlēšanas Donbasā, – ļoti negatīvs.

Tādējādi no manas pieredzes ir skaidrs – ja pastāv spiediens, Eiropadome spēj rīkoties. Kad tas tiešām nepieciešams, ir iespējams panākt, ka 28 valstis, 28 valstu vadītāji vienojas. Tas nav viegli, taču tas ir iespējams. Mans jautājums šodien – kā rīkoties, lai saglabātu šo spēju rīkoties Eiropas vārdā, kad nav ārkārtēju krīzes apstākļu, kad nav ārēja spiediena. Tas būs daudz grūtāk.

Jebkurā gadījumā tas būs atkarīgs no Eiropas Komisijas un tās spējas uzņemties iniciatīvu, kā arī – lai ko mēs par to domātu – no Francijas un Vācijas, kam pievienotos citas valstis, spējas rast kopīgus risinājumus. Protams, tās ir tikai divas no 28 valstīm, bet tās pārstāv divus politiskās un ekonomiskās domāšanas veidus Savienībā, un bez viņu savstarpējas vienošanās par kopīgu virzienu viss kļūst ļoti sarežģīti.

To vienošanās nav pietiekams nosacījums, taču bieži vien – nepieciešams. Jebkurā gadījumā tāda ir mana pieredze. Un es labprāt ļautu manam pēctecim pierādīt, ka kļūdos!

Runājot par Vāciju un Franciju, kā arī neaizmirstot Itāliju un pārējās valstis, ļaujiet man minēt arī Apvienoto Karalisti – arī šeit, klātesot Pīteram Mandelsonam (*Peter Mandelson*). Turpmākajos piecos gados tas būs viens no lielākajiem izaicinājumiem. Mums ir jādara viss iespējamais, lai saglabātu Savienības vienotību. "Labāk ir kopā!"

Man radies iespaids, ka citas dalībvalstis ir gatavas uzklaut, apspriest, vajadzības gadījumā – risināt sarunas, ja vien tiek ievērotas mūsu Savienības pamatvērtības un principi.

Lūdzu atļaujiet man, trešajā un pēdējā runas daļā izteikt dažus noslēguma apsvērumus.

Atskatoties uz iepriekšējiem gadiem un uz neapmierinošo ekonomisko stāvokli, ir skaidrs, ka "Eiropa" krīzes laikā nav ieguvusi popularitāti – gluži pretēji. Tieši tāpēc nākamie pieci gadi ir tik svarīgi.

Bet krīze iestājusies arī politikā kopumā, visos līmeņos. Pēc finanšu krīzes vērojams pat vispārējs pagurums saistībā ar to, kā darbojas mūsu ekonomikas, kāds ir labklājības sadalījums un nodokļu slogs, kā palielinājusies nevienlīdzība. [...] Nemaz nerunājot par to, ka pastāv bailes attiecībā uz globalizāciju, migrāciju, fanātiķu vardarbību.

Protams, ir nianse; populistiskas partijas vairākās valstīs bija radušās jau daudzus gadus pirms finanšu krīzes un euro krīzes. Mums ir jācīnās ik dienu, lai "bailes pārvērstu cerībā".

Bez šaubām, šai problēmai ir arī īpaša Eiropas dimensija. Tomēr, manuprāt, šeit runa nav tikai par iestādēm un vēlēšanām. Raugoties dziļāk pēc būtības – ir lietderīgi apsvērt, kā cilvēki uztver Savienību un kā attiecas pret to. Kāda ir viņu pieredze ar to. Un noslēgumā es vēlētos mazliet izvērst šo jautājumu.

Visupirms – skumjš novērojums. Šķiet, ka ļaudis patlaban Eiropu uztver kā iemeslu, kura dēļ viņi jūtas bezspēcīgi un atstumti no lēmumu pieņemšanas – lai gan mūsu Savienība taču tikusi veidota tieši tam, lai padarītu viņus stiprākus un lai viņi atgūtu noteikšanu pār savu vēsturi.

Viens veids, kā labāk saprast šo sabiedrības vilšanos – kā es minēju savā uzrunā pagājušā gada maijā Āhenē, saņemot Kārļa Lielā balvu – ir atskārst, ka mūsu Savienību cilvēki galvenokārt uztver kā telpu un tikpat kā nekad – kā vietu. Telpa un vieta tiešām nav viens un tas pats. Vieta sniedz patvērumu, stabilitāti un piederības sajūtu. Tas ir mājoklis – *ein Heim* –, kur cilvēki jūtas kā mājās. Turpretim telpa – *ein Raum* – rada kustību un iespējas. To raksturo virziens, ātrums un laiks. Kā cilvēciskām būtnēm mums nepieciešami abi. Telpa, kur pacelties spārnos, un ligzda, kuru mēs varam dēvēt par savējo. Mēs esam ļoti vienkāršas radības!

Runājot par Eiropu, uzsvars vienmēr ir bijis likts uz telpu. Padomājiet par to! Jau no paša sākuma tipiska rīcība bija likvidēt robežas – precēm, darbaspēkam, investīcijām, lai cilvēki un uzņēmumi varētu pārvietoties, uzņemties iniciatīvu, izmantot iespējas. Pat šodien – tik atšķirīgās jomās kā enerģētika, telekomunikācijas vai digitālā ekonomika – mēs runājam par robežu likvidēšanu, šīs lielās vienotās telpas izveidošanu.

Bet mēs nekad neesam domājuši par Eiropu kā par mājokli, patvērumu, un šodien mums par to nākas dārgi maksāt. Gadu desmitiem ilgi viss bija lieliski. Atvērtās robežas radīja milzīgas iespējas darbam, tirdzniecībai un mācībām ārzemēs. Un no šīs atvērtības ietekmes pārsvarā pasargāja ekonomikas izaugsme un labklājības valstis, kas veidojās tajā pašā laikā.

Visus šos gadus darba dalīšana notika tā, ka Eiropa atver, bet valstu valdības aizsargā. Tas arī bija tieši tas, ko visi gaidīja. Tomēr laiki ir mainījušies. Globalizācija ir radījusi grūtības labklājības valstīm. Krīzes dēļ Eiropas Savienības iestādēm nācās uzņemties jaunu lomu.

Rezultātā tas noveda pie dramatiskām un straujām pārmaiņām – ja gadu desmitiem Eiropa bija simbolizējusi atvērtību, atbrīvošanu, emancipāciju, stimulus un iespējas, tad šodien pēkšņi parādījies viedoklis, ka Eiropa jaucas citu darīšanās, izsaka spriedumus, diktē noteikumus, koriģē, pat soda... Eiropu, lielo iespēju radītāju, tagad daudzi uztver kā nevēlamu "traucēkli", šo brīvības un telpas atbalstītāju uzskata par aizsardzības un vietas apdraudētāju.

Mums ir jāatrod pareizs līdzsvars. Ir būtiski, lai Savienība sniegtu arī aizsardzību. Ir steidzami jāpanāk, lai sabiedrība saprastu, ka Savienība sniedz labumu ne tikai uzņēmumiem, bet arī darba ņēmējiem, ne tikai "prombraucējiem", bet arī "palicējiem", ne tikai tiem, kam ir diplomi un valodu zināšanas, bet visiem pilsoņiem; ka cilvēkos tā saskata ne tika patērētājus, kam patīk lētas preces un plaša izvēle, bet arī strādājošos, kuri citus var uzskatīt par sāncensiem uz viņu darba vietām.

Kā lai atrod šo līdzsvaru? Runājot par aizsardzību, cilvēki no Eiropas Savienības gaida divas lietas.

Pirmkārt, viņi gaida, lai tādu problēmu gadījumos, kad atsevišķas valstis acīmredzami ir pārlieku mazas, lai vienas pašas tiktu ar tām galā, Eiropas Savienība tām nāktu palīgā. Globālos un pārrobežu jautājumos cilvēki patiesi vēlas, lai Eiropa aizstāvētu viņu intereses un sargātu no apdraudējumiem. Otrkārt, gadījumos, kad valstu iestādes pašas saviem spēkiem spēj vislabāk parūpēties par risinājumu, cilvēki cer, ka Savienība neiejauksies. Tik tiešām ir gadījumi, kad tieši sava lieluma dēļ Savienībai ir jārīkojas piesardzīgi. Nevis sabojāt, bet cienīt pazīstamo, kas rada aizsardzības un piederības sajūtu – no valstu izvēlēm labklājības jomā līdz reģionālām tradīcijām un identitātei, tai skaitā līdz pat vietējām siera šķirnēm.

Šādā skatījumā pilsoņu vēstījums Savienībai ir skaidrs. *"Savienībai ir jābūt spēcīgākai ārēji un gādīgākai iekšēji."* Manuprāt, tas ir viens no galvenajiem izaicinājumiem, lai atgūtu cilvēku uzticēšanos mūsu Savienībai. Un es esmu pilnīgi pārliecināts, ka jaunā vadības komanda stingri pievērsīsies šim svarīgajam uzdevumam. Paldies! *Grazie.*
